

การนำนโยบายส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมเวียดนามทาวน์
ของเทศบาลนครอุดรธานีไปสู่การปฏิบัติ
IMPLEMENTATIONAL POLICY TO PROMOTE VIETNAM TOWN CULTURAL
TOURISM OF UDON THANI MUNICIPALITY INTO PRACTICES

วิไลวรรณ อนันตโสภณ^{1*} วิไลลักษณ์ ชาวสอาด²

Wilaiwan Anantasophon^{1*} Wilailak Khaosaard²

^{1,2}สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานี

^{1,2}Department of Public Administration, Faculty of Humanities and Social Sciences,

Udon Thani Rajabhat University, Thailand

*Corresponding Author E-mail : wilaiwandeedaungphan8@gmail.com

วันที่รับบทความ 5 กรกฎาคม 2568

วันแก้ไขบทความ 19 สิงหาคม 2568

วันที่รับบทความ 20 สิงหาคม 2568

บทคัดย่อ (Abstract)

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาการนำนโยบายส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมเวียดนามทาวน์ของเทศบาลนครอุดรธานีไปสู่การปฏิบัติ 2) เพื่อเสนอแนะแนวทางในการนำนโยบายส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมไปปฏิบัติ การวิจัยใช้ระเบียบวิธีวิจัยเชิงคุณภาพ เก็บข้อมูลจากผู้ให้ข้อมูลหลักและผู้ให้ข้อมูลทั่วไปรวม 15 คน ซึ่งเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง ข้อมูลถูกรวบรวมโดยใช้วิธีสัมภาษณ์ การสังเกต การสนทนากลุ่ม และข้อมูลจากเอกสาร ข้อมูลที่ได้จะถูกจัดหมวดหมู่ตามประเด็นสำคัญและวิเคราะห์ สรุปความเชื่อมโยงของปรากฏการณ์ และสรุปเนื้อหาที่ตรงกับวัตถุประสงค์ของการวิจัย

ผลการศึกษาพบว่า 1) ความสำเร็จของการนำนโยบายเกิดจากปัจจัยสำคัญ ได้แก่ ความชัดเจนของนโยบายที่มีเป้าหมายและแนวทางชัดเจน การจัดสรรทรัพยากรอย่างเพียงพอและเหมาะสม ความพร้อมและศักยภาพของหน่วยงานปฏิบัติ การสื่อสารที่มีประสิทธิภาพทั้งในและนอกองค์กร บริบททางเศรษฐกิจ สังคม การเมืองที่เอื้อต่อการดำเนินงาน และความร่วมมือจากทุกภาคส่วน โดยการดำเนินนโยบายส่งผลให้เกิดการฟื้นฟูและเผยแพร่อัตลักษณ์วัฒนธรรมไทยเชื้อสายเวียดนาม การสร้างรายได้และการกระจายประโยชน์สู่ชุมชน การพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน ตลอดจนการยกระดับภาพลักษณ์ของจังหวัดในระดับประเทศ 2) แนวทางพัฒนานโยบายที่ได้จากการศึกษา ได้แก่ การจัดทำระบบติดตามและประเมินผลที่มีตัวชี้วัดชัดเจน ปรับปรุงกฎระเบียบให้ยืดหยุ่นและสอดคล้องกับลักษณะพื้นที่

เสริมทักษะบุคลากรด้านการบริหารจัดการและการสื่อสาร ใช้สื่อดิจิทัลอย่างมีประสิทธิภาพ และส่งเสริมการมีส่วนร่วมของชุมชนอย่างต่อเนื่อง

คำสำคัญ (Keywords) : การท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม, การนำนโยบายไปสู่การปฏิบัติ, เวียดนามทาวน์

Abstract

This research aimed 1) to examine the implementation of the Vietnam Town cultural tourism promotion policy of Udon Thani Municipality, and 2) to propose guidelines for implementing the cultural tourism promotion policy. A qualitative research design was employed, with data collected from 15 purposively selected key and general informants. The data were obtained through in-depth interviews, observations, focus group discussions, and document analysis. The collected information was categorized by key themes, analyzed to identify connections between phenomena, and synthesized to address the research objectives.

The findings revealed that: 1) Successful policy implementation was influenced by key factors, including clear policy objectives and directions, adequate and appropriate allocation of resources, readiness and capacity of implementing agencies, effective communication both within and outside the organization, supportive economic, social, and political contexts, and cooperation from all sectors. The policy contributed to the revitalization and promotion of the cultural identity of Thai-Vietnamese communities, income generation and equitable benefit distribution within the community, infrastructure development, and the enhancement of the province's national image. 2) Recommended policy development strategies include establishing a monitoring and evaluation system with clear indicators, improving regulations to be flexible and contextually appropriate, strengthening personnel skills in management and communication, effectively utilizing digital media, and promoting continuous community engagement.

Keywords : Cultural tourism, Policy Implementation, Vietnam Town

บทนำ (Introduction)

แผนยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี (พ.ศ. 2561–2580) เป็นกรอบการพัฒนาประเทศระยะยาวที่มุ่งเน้นความมั่นคง มั่งคั่ง และยั่งยืน ภายใต้หลักธรรมาภิบาล โดยครอบคลุม 6 ยุทธศาสตร์หลัก เช่น ความมั่นคง การแข่งขัน ศักยภาพมนุษย์ ความเสมอภาค สิ่งแวดล้อม และการบริหารภาครัฐ โดยเน้นการเพิ่มขีดความสามารถของประเทศในทุกมิติ ทั้งเศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรม หนึ่งในแนวทางสำคัญคือการส่งเสริมการท่องเที่ยวผ่านการผสมผสานวัฒนธรรมท้องถิ่นกับเทคโนโลยีและนวัตกรรม เพื่อสร้างความหลากหลาย ทันสมัย และยั่งยืน ควบคู่กับการ

อนุรักษ์ภูมิปัญญาท้องถิ่น (ธนิกันต์ ศรีจันทร์ และเสาวลักษณ์ โกศลกิตติอัมพร, 2566) ในด้านการท่องเที่ยว แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 13 (พ.ศ. 2566–2570) มุ่งพัฒนาประเทศอย่างยั่งยืนและครอบคลุม โดยกำหนด 13 หมายเหตุสำคัญ ซึ่งในด้านการท่องเที่ยว หมายเหตุที่ 2 ตั้งเป้าให้ประเทศไทยเป็นจุดหมายปลายทางด้านการท่องเที่ยวที่เน้นคุณภาพและความยั่งยืน ผ่านการยกระดับสู่การท่องเที่ยวคุณภาพสูง ลดการพึ่งพาต่างชาติ ส่งเสริมการท่องเที่ยวภายในประเทศ กระจายรายได้สู่ท้องถิ่น และบริหารจัดการการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนในทุกมิติ เพื่อให้เกิดความมั่นคง สมดุล และเป็นธรรมในระยะยาว (สรรพสิทธิ์ ชมกฤษ และคณะ, 2565)

การท่องเที่ยวมีบทบาทสำคัญต่อเศรษฐกิจไทยทั้งทางตรงและทางอ้อม โดยเป็นแหล่งรายได้หลักที่นำเงินตราต่างประเทศเข้าสู่ประเทศ และกระตุ้นการใช้จ่ายในหลายภาคส่วน เช่น บริการ ที่พัก อาหาร และการขนส่ง ซึ่งช่วยสร้างงานและกระจายความเจริญสู่ภูมิภาคต่าง ๆ อีกทั้งยังส่งเสริมการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน การค้า และการลงทุน การท่องเที่ยวยังเป็นกลไกหลักในการขับเคลื่อนเศรษฐกิจอย่างยั่งยืน ทั้งในด้านเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อม โดยในปี พ.ศ. 2566 ประเทศไทยมีนักท่องเที่ยว 315,550,167 คน สร้างรายได้รวม 2,173,888 ล้านบาท สะท้อนให้เห็นถึงบทบาทสำคัญของอุตสาหกรรมท่องเที่ยวในการพัฒนาเศรษฐกิจอย่างยั่งยืน (กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา, 2567) การท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมเป็นการเดินทางไปยังพื้นที่ที่มีความโดดเด่นทางสังคม วัฒนธรรม และผู้คน เพื่อสัมผัสความแปลกใหม่ เรียนรู้ และเห็นคุณค่าของความแตกต่างในแต่ละท้องถิ่น การท่องเที่ยวในรูปแบบนี้กำลังได้รับความนิยมมากขึ้น และประเทศไทยเองก็มีการส่งเสริมแหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมอย่างต่อเนื่อง เนื่องจากมีทรัพยากรทางวัฒนธรรมที่หลากหลายและเป็นเอกลักษณ์กระจายอยู่ทั่วประเทศ ทำให้การท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมได้รับความนิยมอย่างแพร่หลายในประเทศ (ชิตาวีร์ สุขคร, 2562)

จังหวัดอุดรธานีเป็นหนึ่งในพื้นที่ที่มีศักยภาพสูงด้านการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม เนื่องจากมีความหลากหลายทางวัฒนธรรม ทั้งด้านภาษา วิถีชีวิต ประเพณี อาหาร และศาสนา โดยแผนพัฒนาจังหวัด 5 ปี (พ.ศ. 2566–2570) มุ่งเน้นการส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์และวัฒนธรรม พร้อมทั้งได้รับการสนับสนุนจากรัฐบาลในการพัฒนาเมืองรอง โดยเน้นการใช้ภูมิปัญญาและอัตลักษณ์ท้องถิ่นเป็นเครื่องมือในการขับเคลื่อนเศรษฐกิจและสร้างความยั่งยืน (จังหวัดอุดรธานี, 2567) อีกทั้งรัฐบาลยังได้ส่งเสริมการท่องเที่ยวใน 55 เมืองรอง รวมถึงจังหวัดอุดรธานี เพื่อกระตุ้นเศรษฐกิจและกระจายรายได้สู่ 55 จังหวัดเมืองรองของไทย โดยเน้นให้เมืองรองมีจุดเด่นด้านแหล่งท่องเที่ยวที่มีความแตกต่าง หาได้ยาก และเลียนแบบไม่ได้ เพราะสภาพแวดล้อมถือเป็นปัจจัยสำคัญในการตัดสินใจของนักท่องเที่ยว ภาพลักษณ์ของสถานที่ท่องเที่ยวสะท้อนการรับรู้ ความรู้สึก และเอกลักษณ์ของแหล่งท่องเที่ยว (ประเสริฐ ใจสม และคณะ, 2563) จากสถิติในปี พ.ศ. 2566 มีนักท่องเที่ยวเดินทางเข้ามาท่องเที่ยวในจังหวัดอุดรธานีจำนวน 414,894 คน และสร้างรายได้จากการท่องเที่ยวจำนวน 1,081 ล้านบาท ซึ่งแสดงให้เห็นถึงศักยภาพของจังหวัดในการดึงดูดนักท่องเที่ยวและผลักดันเศรษฐกิจท้องถิ่นจากอุตสาหกรรมการท่องเที่ยว (กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา, 2567) เทศบาลนครอุดรธานี ในฐานะองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่มี

บทบาทสำคัญในการพัฒนาเมือง ได้แสดงให้เห็นถึงความตระหนักในคุณค่าของมรดกทางวัฒนธรรมในพื้นที่ ด้วยการริเริ่มโครงการพัฒนาย่านชุมชนศรีสุข ซอย 2 ให้เป็น “เวียดนามทาวน์” ซึ่งนับเป็นหนึ่งในนโยบายเชิงรุกเพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม โดยมุ่งเน้นการฟื้นฟูและเผยแพร่อัตลักษณ์ของชุมชนชาวไทยเชื้อสายเวียดนามที่ตั้งรกรากในพื้นที่มาอย่างยาวนานโครงการนี้มุ่งเน้นการสร้างประสบการณ์ทางวัฒนธรรมให้แก่นักท่องเที่ยวผ่านการจัดกิจกรรมที่สะท้อนวิถีชีวิตของชุมชน เช่น วัฒนธรรมเวียดนาม การจำหน่ายอาหารพื้นถิ่น การแต่งกายตามประเพณี และการปรับปรุงภูมิทัศน์ของชุมชนให้สะท้อนเอกลักษณ์วัฒนธรรมเวียดนามอย่างมีชีวิตชีวา ส่งผลให้ “เวียดนามทาวน์” กลายเป็นแหล่งท่องเที่ยวที่ได้รับความนิยมอย่างต่อเนื่องจากทั้งนักท่องเที่ยวชาวไทยและชาวต่างชาติความสำเร็จของโครงการดังกล่าวไม่เพียงแต่สร้างรายได้และกระตุ้นเศรษฐกิจในระดับชุมชนเท่านั้น แต่ยังช่วยกระจายรายได้อย่างทั่วถึง สร้างงานให้กับคนในท้องถิ่น และเสริมสร้างภาพลักษณ์ที่โดดเด่นให้กับเทศบาลนครอุดรธานีและจังหวัด ที่สำคัญ “เวียดนามทาวน์” แห่งนี้ยังถือเป็นต้นแบบแห่งแรกของโลกในการอนุรักษ์และพัฒนาวัฒนธรรมเวียดนามในบริบทของพื้นที่ไทย อันเป็นแนวทางในการส่งเสริมการอยู่ร่วมกันของความหลากหลายทางวัฒนธรรมอย่างสร้างสรรค์และยั่งยืน (เทศบาลนครอุดรธานี, 2567)

ด้วยเหตุนี้จึงทำให้ ผู้วิจัยจึงมีความสนใจศึกษาการดำเนินนโยบายส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของเทศบาลนครอุดรธานี โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อวิเคราะห์กระบวนการนำนโยบายไปสู่การปฏิบัติ ตลอดจนศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จและอุปสรรคในการดำเนินงาน อันจะนำไปสู่การเสนอแนะแนวทางในการปรับปรุงหรือพัฒนานโยบายให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น อีกทั้งยังสามารถต่อยอดเป็นองค์ความรู้เชิงประจักษ์ที่เป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมในพื้นที่อื่น ๆ อย่างเหมาะสมและยั่งยืนในระยะยาว

วัตถุประสงค์การวิจัย (Research Objectives)

1. เพื่อศึกษาการนำนโยบายส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมเวียดนามทาวน์ของเทศบาลนครอุดรธานีไปสู่การปฏิบัติ
2. เพื่อเสนอแนะแนวทางการนำนโยบายส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมเวียดนามทาวน์ของเทศบาลนครอุดรธานี

การทบทวนวรรณกรรม (Literature Review)

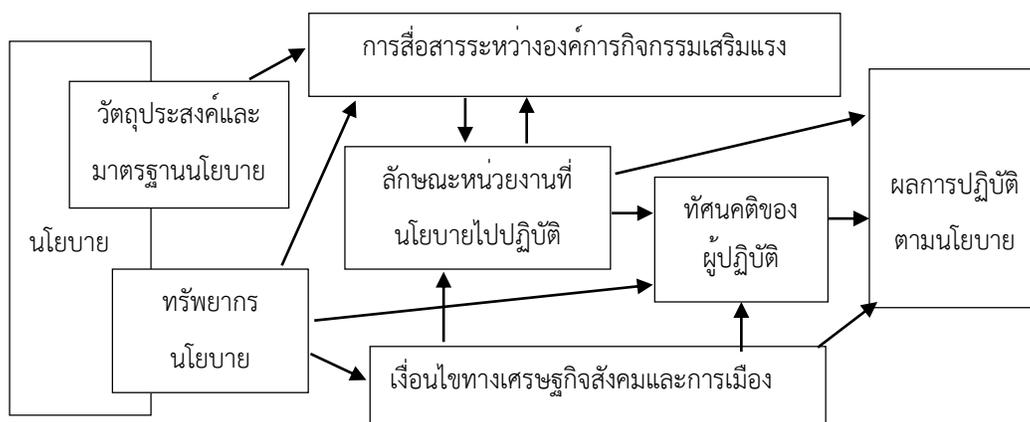
การทบทวนวรรณกรรมเกี่ยวกับการนำนโยบายไปปฏิบัติ พบว่า นักวิชาการได้ให้นิยามและทัศนะที่หลากหลาย โดย Van Meter และ Van Horn (อ้างอิงใน พิชัยรัฐ หมิ่นดวง, 2564) อธิบายว่าเป็นการกระทำของบุคคลหรือกลุ่มทั้งภาครัฐและเอกชนที่มุ่งบรรลุวัตถุประสงค์ตามการตัดสินใจเชิงนโยบาย ซึ่งอาจเป็นความพยายามครั้งเดียวหรือความพยายามต่อเนื่องเพื่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงตามที่กำหนดไว้ ขณะที่ William (อ้างอิงใน พิชัยรัฐ หมิ่นดวง, 2564) มองว่าเป็นความพยายามในการประเมินศักยภาพขององค์กรในการระดมคนและทรัพยากร

รวมถึงการกระตุ้นบุคลากรให้ทำงานเพื่อบรรลุเป้าหมายอย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล ส่วน Chandarasorn (อ้างอิงใน วัชระ สายสมาน และสมศักดิ์ สามัคคีธรรม, 2564) เห็นว่าการนำนโยบายไปปฏิบัติเป็นขั้นตอนสำคัญที่เชื่อมโยงระหว่างการกำหนดและการประเมินผลนโยบาย จึงจำเป็นต้องมีการวางแผน จัดองค์การ และจัดสรรทรัพยากรอย่างเพียงพอ รวมทั้งแปลงนโยบายให้เป็นแผนงาน โครงการ และกิจกรรมที่หน่วยงานหรือบุคลากรสามารถดำเนินการได้อย่างถูกต้องและสอดคล้องกับเป้าหมายที่วางไว้

จากแนวคิดของนักวิชาการที่กล่าวข้างต้นสรุปได้ว่า การนำนโยบายไปกระบวนการแปลงการตัดสินใจเชิงนโยบายให้เป็นการกระทำจริงผ่านแผนงาน โครงการ กฎหมาย หรือมาตรการต่าง ๆ โดยภาครัฐและเอกชน เพื่อบรรลุวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ กระบวนการนี้เป็นตัวเชื่อมระหว่างการกำหนดนโยบายกับการประเมินผล จึงต้องอาศัยการวางแผน จัดองค์การ และจัดสรรทรัพยากรอย่างเหมาะสม เพื่อให้การดำเนินงานเกิดผลสำเร็จอย่างมีประสิทธิภาพและลดความเสี่ยงของความล้มเหลว

ตัวแบบการนำนโยบายไปปฏิบัติ (Policy Implementation Models)

ตัวแบบการนำนโยบายไปปฏิบัติ (Policy Implementation Models) ของ Van Meter และ Van Horn (อ้างอิงใน พิชัยรัฐ หมั่นดวง, 2564) มีชื่อว่า “A Model of the Policy Implementation Process” มุ่งอธิบายปัจจัยที่มีผลต่อความสำเร็จของการนำนโยบายไปสู่การปฏิบัติ โดยประกอบด้วยตัวแปรสำคัญ 6 ประการ ได้แก่ 1) วัตถุประสงค์และมาตรฐานนโยบาย ที่ชัดเจนและวัดผลได้ 2) ทรัพยากรนโยบาย เช่น เงินและปัจจัยสนับสนุนอื่น ๆ 3) การสื่อสารระหว่างองค์กรและกิจกรรมเสริมแรง เพื่อสร้างความเข้าใจตรงกันและเพิ่มประสิทธิภาพการดำเนินงาน 4) ลักษณะหน่วยงานที่นำนโยบายไปปฏิบัติ ซึ่งสะท้อนสมรรถนะ การบริหารจัดการ และความสัมพันธ์กับผู้กำหนดนโยบาย 5) เงื่อนไขทางเศรษฐกิจสังคมและการเมือง ที่ส่งต่อการดำเนินงานของนโยบาย 6) ความตั้งใจของผู้ปฏิบัติ ทั้งด้านทัศนคติและความมุ่งมั่นที่จะทำให้นโยบายบรรลุผลอย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล

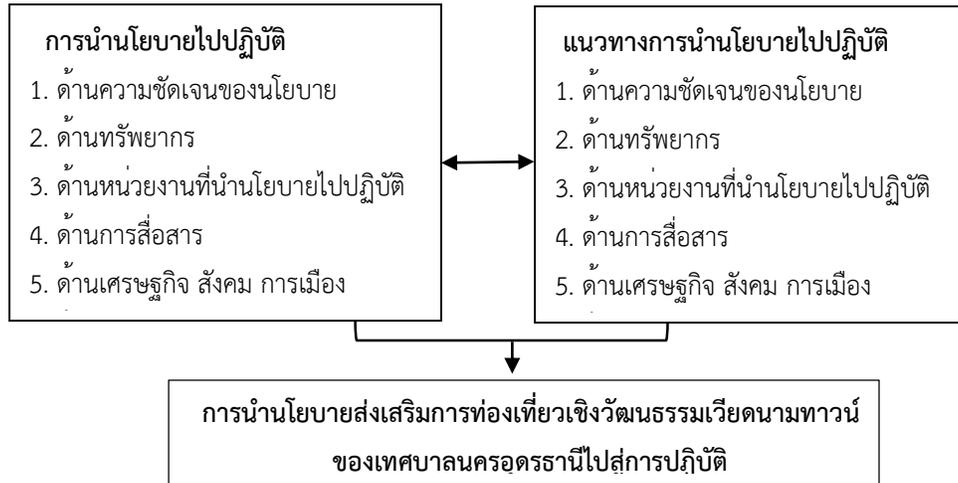

ภาพที่ 1 ตัวแบบสหองค์การในการนำนโยบายไปปฏิบัติ

(ที่มา : พิชัยรัฐ หมั่นดวง, 2564)

กรอบแนวคิดในการวิจัย

ในการศึกษาครั้งนี้ ผู้วิจัยใช้แนวคิดของ แวนมีเตอร์และแวน ฮอร์น ซึ่งผู้วิจัยได้ศึกษาวรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง เพื่อสร้างกรอบแนวคิดในการวิจัย โดยที่ผู้วิจัยได้ทำการสังเคราะห์ปัจจัยที่คาดว่าจะมีผลต่อการนำนโยบายส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมเวียดนามทาวนของเทศบาลนครอุดรธานีไปสู่การปฏิบัติ ดังนี้

ภาพที่ 2 กรอบแนวคิดของการวิจัย

วิธีดำเนินการวิจัย (Research Methods)

ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ

ผู้วิจัยใช้การเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง มุ่งเน้นคุณภาพและความลึกของข้อมูล โดยแบ่งผู้ให้ข้อมูลออกเป็น 2 กลุ่ม ได้แก่ 1) ผู้ให้ข้อมูลหลัก คัดเลือก 5 คน ที่มีบทบาทและประสบการณ์ตรงด้านนโยบาย ได้แก่ นายกเทศมนตรีนครอุดรธานี รองนายกเทศมนตรีนครอุดรธานี หัวหน้าฝ่ายส่งเสริมการท่องเที่ยวเทศบาลนครอุดรธานี สมาชิกสภาเทศบาลนครอุดรธานี เขต 4 และนายกสมาคมชาวเวียดนามจังหวัดอุดรธานี โดยต้องมีประสบการณ์เกี่ยวข้องไม่น้อยกว่า 1 ปี และมีความอาวุโสในตำแหน่ง เพื่อสะท้อนข้อมูลการนำนโยบายได้ครบถ้วน 2) ผู้ให้ข้อมูลทั่วไป คัดเลือก 10 คน ด้วยวิธี “ผ่านแนะนำ” (Snowball) ได้แก่ รองนายกสมาคมชาวเวียดนามจังหวัดอุดรธานี (1 คน) ตัวแทนเจ้าของกิจการในเวียดนามทาวน (2 คน) และชาวไทยเชื้อสายเวียดนามในชุมชนศรีสุข ซอย 2 (7 คน) โดยต้องอาศัยอยู่ไม่น้อยกว่า 5 ปี อายุ 35 ปีขึ้นไป และดำเนินกิจการไม่น้อยกว่า 5 ปี เพื่อสะท้อนประสบการณ์และมุมมองในชุมชนได้ชัดเจน รวมทั้งหมด 15 คน การคัดเลือกเน้นคุณภาพของข้อมูลเพื่อให้ครอบคลุมและหลากหลายตามวัตถุประสงค์การวิจัย

เครื่องมือในการวิจัย

เพื่อให้เหมาะสมกับวิธีการวิจัยและประเด็นที่ศึกษา ในการวิจัยนี้ผู้วิจัยเลือกใช้วิธีการและเครื่องมือสำหรับการเก็บรวบรวมข้อมูล 3 วิธีหลัก ได้แก่ 1) การสัมภาษณ์เชิงลึก แบ่งเป็น 2 ชุด โดยชุดแรก คือ แนวทางการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลหลัก เน้นการศึกษานโยบายส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม ครอบคลุมบริบทนโยบาย การนำนโยบายไปปฏิบัติ และปัญหาอุปสรรค ชุดที่สอง คือ แนวทางการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลทั่วไป เน้นศึกษาวิถีชีวิตของชุมชนก่อนและหลังการดำเนินนโยบาย รวมถึงการบริหารจัดการทรัพยากรและผลกระทบที่เกิดขึ้น 2) การสังเกต ใช้วิธีการสังเกตทั้งแบบมีส่วนร่วมและไม่มีส่วนร่วม โดยพิจารณาการใช้พื้นที่ การออกแบบและจัดสรรพื้นที่ และพฤติกรรมของนักท่องเที่ยวในเวียดนามทาว์น 3) การสนทนากลุ่ม จัดการสนทนากลุ่มกับผู้ให้ข้อมูลทั่วไป โดยมุ่งเน้นการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นเกี่ยวกับบริบทนโยบาย การนำนโยบายไปปฏิบัติ และปัญหาอุปสรรคและแนวทางแก้ไข เพื่อให้ได้ข้อมูลเชิงลึกและมุมมองที่หลากหลาย การสนทนาแต่ละครั้งใช้เวลาประมาณ 1 ชั่วโมง มีผู้ร่วมสนทนา 3-5 คน โดยผู้วิจัยเป็นผู้ดำเนินการและบันทึกข้อมูล

การรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยเก็บรวบรวมข้อมูลจาก 2 แหล่ง ได้แก่ 1) ข้อมูลปฐมภูมิ ได้จากการลงพื้นที่ศึกษาเวียดนามทาว์นผ่านการสัมภาษณ์เชิงลึก การสนทนากลุ่ม และการสังเกตการณ์ โดยใช้คำถามปลายเปิดเพื่อทำความเข้าใจบริบททัศนคติ และความรู้สึกของผู้ให้ข้อมูล 2) ข้อมูลทุติยภูมิ ได้จากเอกสาร รายงานวิจัย บทความวิชาการ และข้อมูลออนไลน์ที่เกี่ยวข้องกับนโยบายและปัจจัยส่งเสริมการท่องเที่ยวในเขตเทศบาลนครอุดรธานี

การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยใช้การวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) โดยวิเคราะห์ข้อมูลจากการสัมภาษณ์ การสังเกต และการสนทนากลุ่ม ทั้งระหว่างและหลังการเก็บข้อมูล โดยจับประเด็นสำคัญและตีความความหมายแฝง ข้อมูลถูกจัดหมวดหมู่และเปรียบเทียบเพื่อค้นหาแบบแผน ความสัมพันธ์ และความขัดแย้ง เมื่อข้อมูลถึงจุดอิ่มตัว ผู้วิจัยใช้ การวิเคราะห์เชิงอุปนัย (Inductive Analysis) เพื่อสร้างคำอธิบายเชิงรูปแบบ เชื่อมโยงปรากฏการณ์ต่าง ๆ และพัฒนาข้อเสนอเชิงทฤษฎีที่อธิบายสาเหตุ เงื่อนไข และความสัมพันธ์ของข้อมูล พร้อมเชื่อมโยงผลการศึกษากับแนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้องเพื่อตอบโจทย์การวิจัย

ผลการวิจัย (Research Results)

จากการศึกษาการนำนโยบายส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมเวียดนามทาว์นของเทศบาลนครอุดรธานีไปสู่การปฏิบัติ สรุปผลการวิจัยดังต่อไปนี้

ผลการศึกษาตามวัตถุประสงค์ข้อที่ 1 พบว่า การนำนโยบายส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมเวียดนามทาว์นของเทศบาลนครอุดรธานีไปสู่การปฏิบัติเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ โดยนโยบายมีเป้าหมายและแนวทางชัดเจนตั้งแต่ขั้นริเริ่มของนายกเทศมนตรี การจัดเวทีรับฟังความคิดเห็นสาธารณะ และการลงนาม MOU

กับสมาคมชาวเวียดนาม ทรัพยากรที่ใช้ครอบคลุมบุคลากร งบประมาณ ข้อมูลและความรู้ รวมถึงทรัพยากรทางกายภาพ สังคม และกฎหมาย โดยมีคณะทำงานเฉพาะกิจและการมีส่วนร่วมของชุมชน หน่วยงานปฏิบัติมีความเข้าใจนโยบายและสื่อสารอย่างมีประสิทธิภาพ ทั้งทางการและไม่เป็นทางการ พร้อมแพลตฟอร์มออนไลน์และกิจกรรมประชาสัมพันธ์ด้านวัฒนธรรมและอาหาร บริบททางเศรษฐกิจ สังคม และการเมืองเอื้อต่อความสำเร็จของโครงการ ทำให้สามารถดึงดูดนักท่องเที่ยว ความร่วมมือระหว่างชุมชน สมาคมชาวเวียดนาม และภาครัฐในพื้นที่เป็นปัจจัยสำคัญ ขณะที่การสนับสนุนจากหน่วยงานรัฐอื่นยังจำกัด การเพิ่มการสนับสนุนด้านวัฒนธรรมและเศรษฐกิจจากภาครัฐจะช่วยเสริมความยั่งยืนของโครงการ

ผลการศึกษตามวัตถุประสงค์ข้อที่ 2 พบว่า การนำนโยบายส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมเวียดนามทาวนของเทศบาลนครอุดรธานีไปปฏิบัติยังคงมีข้อจำกัดหลายด้าน โดยนโยบายขาดระบบติดตามและประเมินผลที่ชัดเจน ทำให้ยากต่อการวัดผลลัพธ์เชิงปริมาณและคุณภาพ เช่น จำนวนผู้เข้าชม รายได้ชุมชน และความพึงพอใจของนักท่องเที่ยว การดำเนินนโยบายยังถูกจำกัดด้วยกฎระเบียบซับซ้อน งบประมาณเข้มงวด และข้อจำกัดทางกฎหมายที่อาจขัดกับการพัฒนาท้องถิ่น ในขณะเดียวกัน เทศบาลได้ให้ความสำคัญกับการพัฒนาบุคลากรผ่านการฝึกอบรมเพื่อเพิ่มทักษะและประสิทธิภาพการทำงาน ส่วนการสื่อสารและประชาสัมพันธ์ยังต้องพัฒนาทักษะบุคลากร ใช้ช่องทางสื่ออย่างมีประสิทธิภาพ และติดตามผลบนแพลตฟอร์มออนไลน์อย่างเป็นระบบ ทั้งนี้ การส่งเสริมการท่องเที่ยวจำเป็นต้องคำนึงถึงผลกระทบทางเศรษฐกิจ สังคม และวิถีชีวิตชุมชน จึงควรมีมาตรการรองรับ เช่น การกำหนดขีดความสามารถรองรับนักท่องเที่ยว การพัฒนาสาธารณูปโภค และการสร้างเวทีมีส่วนร่วมเพื่อรักษาอัตลักษณ์ท้องถิ่นควบคู่ไปกับการสนับสนุนเศรษฐกิจ ด้านความร่วมมือระหว่างภาคส่วนต่าง ๆ ถือเป็นปัจจัยสำคัญต่อความยั่งยืน ครอบคลุมการสนับสนุนงบประมาณ ข้อมูล การดำเนินกิจกรรมร่วมกัน และการประชาสัมพันธ์ ซึ่งช่วยเพิ่มประสิทธิภาพในการดึงดูดนักท่องเที่ยวและสร้างความยั่งยืน

อภิปรายผลการวิจัย (Research Discussion)

จากการศึกษาการนำนโยบายส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมเวียดนามทาวนของเทศบาลนครอุดรธานีไปสู่การปฏิบัติ สามารถอภิปรายผลการวิจัยโดยสรุปได้ดังนี้

1. ความชัดเจนของนโยบายถือเป็นปัจจัยพื้นฐานที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการนำนโยบายไปสู่การปฏิบัติ อย่างเป็นรูปธรรม ซึ่งพบว่านโยบายมีความชัดเจนทั้งในด้านการกำหนดเป้าหมายและกระบวนการดำเนินงาน โดยมีการเปิดรับฟังความคิดเห็นจากประชาชนในพื้นที่ และมีการสื่อสารเป้าหมายร่วมกันให้ทุกภาคส่วนเข้าใจตรงกัน ทำให้เกิดความร่วมมือในการดำเนินงานอย่างมีทิศทางและสอดคล้องกันทุกฝ่าย สอดคล้องกับงานวิจัยของ วิวัฒน์ หิรัญรักษ์ (2564) ซึ่งระบุว่านโยบายที่ประสบความสำเร็จต้องมีความชัดเจน มีขั้นตอนการดำเนินงาน และมีหลักเกณฑ์ที่หน่วยงานสามารถนำไปใช้ได้ทันที ซึ่งช่วยให้การประสานงานราบรื่นและเพิ่มโอกาสความสำเร็จของนโยบาย

2. ทรัพยากรถือเป็นองค์ประกอบพื้นฐานที่ส่งผลต่อความสำเร็จของการนำนโยบายไปปฏิบัติอย่างเป็นรูปธรรม จากการวิจัยพบว่ามีการบริหารจัดการทรัพยากรมีประสิทธิภาพ ทั้งด้านบุคลากร งบประมาณ โครงสร้างพื้นฐาน ตลอดจนการมีส่วนร่วมจากภาคีเครือข่ายในพื้นที่ โดยเฉพาะความร่วมมือจากสมาคมชาวเวียดนาม และชุมชนศรีสุข ซอย 2 ที่มีบทบาทสำคัญในการสนับสนุนกิจกรรมต่าง ๆ สะท้อนถึงการใช้ทรัพยากรอย่างคุ้มค่าและตอบสนองเป้าหมายของนโยบายได้อย่างเหมาะสม สอดคล้องกับงานวิจัย วัชรชัยนันท์ เหล่าทัศน์ และคณะ (2565) พบว่าทรัพยากรและงบประมาณเป็นปัจจัยสำคัญต่อความสำเร็จของนโยบาย โดยรัฐบาลได้จัดสรรงบประมาณและอุปกรณ์ที่จำเป็นอย่างเพียงพอ และองค์กรในพื้นที่สามารถบริหารจัดการได้อย่างมีประสิทธิภาพ

3. หน่วยงานที่รับผิดชอบในการนำนโยบายไปสู่การปฏิบัติถือเป็นกลไกหลักที่มีบทบาทสำคัญอย่างยิ่งต่อความสำเร็จของนโยบาย จากการวิจัยพบว่าหน่วยงานมีความพร้อมทั้งด้านโครงสร้างและศักยภาพของบุคลากร โดยมีการจัดตั้งคณะทำงานเฉพาะกิจที่มีหน้าที่รับผิดชอบอย่างชัดเจน และมีการจัดอบรมพัฒนาเสริมทักษะอย่างต่อเนื่อง ส่งผลให้บุคลากรมีความรู้ความสามารถ สามารถดำเนินงานตามนโยบายได้อย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งสะท้อนให้เห็นถึงการเตรียมความพร้อมขององค์กรทั้งในเชิงระบบและเชิงบุคคล สอดคล้องกับงานวิจัยของ ดวงตา พรหมรักษา (2558) ที่นำเสนอว่า ความสำเร็จของนโยบายขึ้นอยู่กับหลายปัจจัยสำคัญ โดยเฉพาะความสามารถของหน่วยงาน ภาวะผู้นำ การประสานงานที่มีประสิทธิภาพ และคุณภาพของบุคลากร โดยการมอบหมายงานอย่างชัดเจนและการลดขั้นตอนที่ซับซ้อนจะช่วยเพิ่มความคล่องตัวในการดำเนินงาน

4. การสื่อสารเป็นกลไกสำคัญในการขับเคลื่อนนโยบายให้เกิดผลอย่างเป็นรูปธรรม โดยเฉพาะในระดับปฏิบัติการ การสื่อสารที่มีประสิทธิภาพจะช่วยให้การดำเนินงานราบรื่น ลดความคลาดเคลื่อน และเสริมสร้างความเข้าใจร่วมกันในทุกภาคส่วน สำหรับกรณีของเทศบาลนครอุดรธานี การใช้ช่องทางการสื่อสารทั้งแบบทางการและไม่เป็นทางการ เช่น กลุ่มไลน์ โทรศัพท์ และการประชุมอย่างไม่เป็นทางการ ช่วยให้การประสานงานภายในคณะทำงานเป็นไปอย่างคล่องตัว ตอบสนองสถานการณ์ได้รวดเร็ว และเสริมสร้างความสัมพันธ์ที่ดีในทีมงาน ซึ่งเป็นปัจจัยหนึ่งที่เกี่ยวข้องต่อความสำเร็จของนโยบาย สอดคล้องกับ พรรณสุภา โพธิ์ย้อย และณัฐกริช เปาอินทร์ (2561) นำเสนอว่าการสื่อสารที่ดีจะช่วยให้สมาชิกองค์กรเกิดความเข้าใจและยอมรับนโยบาย ส่งผลให้เกิดความร่วมมือในการดำเนินงาน โดยเฉพาะการใช้ช่องทางไม่เป็นทางการ เช่น กลุ่มไลน์หรือเสียงตามสาย ที่เข้าถึงได้ง่ายและรวดเร็ว จึงเหมาะกับการประสานงานในระดับชุมชนหรืองานเร่งด่วน อย่างไรก็ตาม ยังมีข้อจำกัดที่ต้องได้รับการพัฒนา เช่น ทักษะของบุคลากรในการสื่อสาร และ การใช้เครื่องมือออนไลน์ในการวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อการประชาสัมพันธ์อย่างมีประสิทธิภาพ

5. บริบทด้านเศรษฐกิจ สังคม และการเมืองมีบทบาทสำคัญในการเอื้ออำนวยหรือเป็นอุปสรรคต่อการนำนโยบายไปสู่การปฏิบัติ จากการวิจัยพบว่าบริบทโดยรวมเอื้อต่อความสำเร็จของนโยบาย ทั้งจากศักยภาพด้านเศรษฐกิจ ความเข้มแข็งของชุมชน และการสนับสนุนจากภาครัฐและประชาชนในพื้นที่ โดยเฉพาะเอกลักษณ์ของชุมชนไทยเชื้อสายเวียดนาม และโครงสร้างพื้นฐานด้านการคมนาคมที่ดี ล้วนส่งเสริมศักยภาพของพื้นที่ในการพัฒนาเป็น

แหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมอย่างยั่งยืน สอดคล้องกับงานวิจัย จิรัฐวัฒน์ ศิริบุตร และคณะ (2568) พบว่า พื้นที่ที่มีอัตลักษณ์ทางวัฒนธรรมชัดเจน เช่น กรณีของโพนพิสัย ซึ่งมีทั้งประเพณีบั้งไฟพญานาคและวิถีชีวิตริมโขง หากมีการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน การใช้เทคโนโลยี และการเสริมสร้างทักษะให้กับคนในชุมชน จะสามารถส่งเสริมการท่องเที่ยวที่ยั่งยืน สอดคล้องกับ วิจิตรา กุสุมภ์ และสถิตย์ นิยมญาติ (2563) ที่เสนอว่า นโยบายท้องถิ่นจะสำเร็จได้ ต้องกระจายอำนาจและส่งเสริมผู้บริหารให้มีวิสัยทัศน์และบริหารได้ตรงตามบริบทพื้นที่ และมีความยืดหยุ่นในการบริหารจัดการตามบริบทเฉพาะ

6. ความร่วมมือจากทุกภาคส่วนเป็นหัวใจสำคัญที่ทำให้นโยบายส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมเวียดนามทาวนของประเทศบาลนครอุดรธานีประสบความสำเร็จอย่างเป็นรูปธรรม โดยมีการบูรณาการอย่างเป็นระบบระหว่างเทศบาลนครอุดรธานี สมาคมชาวเวียดนามจังหวัดอุดรธานี หน่วยงานภาครัฐ ภาคเอกชน และประชาชนในพื้นที่ ซึ่งการมีส่วนร่วมเช่นนี้ช่วยเพิ่มประสิทธิภาพการดำเนินงาน สอดคล้องกับ วรพล เกิดแก้ว (2565) นำเสนอว่าความร่วมมือของรัฐ เอกชน และประชาชน คือกุญแจสำคัญต่อความสำเร็จของนโยบายท่องเที่ยวเมืองรอง ทั้งในด้านเศรษฐกิจและสิ่งแวดล้อม ดังเช่นกรณีตลาดโอะป๋อย

องค์ความรู้ใหม่ (New Knowledge)

จากการศึกษานโยบายส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมเวียดนามทาวนของประเทศบาลนครอุดรธานีไปสู่การปฏิบัติ ได้องค์ความรู้เพื่อให้เกิดแนวปฏิบัติในการนำนโยบายส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมไปสู่การปฏิบัติ โดยความสำเร็จของการนำนโยบายไปสู่การปฏิบัติในบริบทท้องถิ่น ได้แก่ ความชัดเจนของนโยบาย การจัดสรรทรัพยากร ศักยภาพหน่วยงาน การสื่อสาร บริบทที่เอื้อ และความร่วมมือทุกภาคส่วน โดยมุ่งเน้นการบูรณาการกับชุมชน การใช้สื่อดิจิทัลสนับสนุน การปรับกฎระเบียบให้ยืดหยุ่น และการประเมินผลเชิงบูรณาการ ครอบคลุมเศรษฐกิจ สังคม และการอนุรักษ์วัฒนธรรม เพื่อสร้างความยั่งยืนของนโยบาย

ภาพที่ 3 แนวทางการนำนโยบายส่งเสริมการท่องเที่ยวยังวัฒนธรรมเวียดนามทาว์นของเทศบาลนครอุตรธานี

ข้อเสนอแนะการวิจัย (Research Suggestions)

1. ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

1.1 หน่วยงานภาครัฐควรสนับสนุนองค์ความรู้ กลไกการมีส่วนร่วม และการตลาดเชิงดิจิทัล เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพและการเข้าถึง

1.2 หน่วยงานภาครัฐควรจัดทำแผนแม่บทพัฒนาเวียดนามทาว์นอย่างยั่งยืน พร้อมติดตามและปรับปรุงตามความต้องการของนักท่องเที่ยว ชุมชน และผู้ประกอบการ

2. ข้อเสนอแนะการวิจัย

การวิจัยครั้งต่อไปอาจควรขยายพื้นที่และขอบเขตการศึกษาเพื่อเปรียบเทียบนโยบายส่งเสริมการท่องเที่ยวยังวัฒนธรรมระหว่างพื้นที่ต่าง ๆ วิเคราะห์ความสำเร็จ ความท้าทาย และปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อ การดำเนินงาน เพื่อหาแนวทางปฏิบัติที่เหมาะสมและปรับใช้ในบริบทหลากหลาย

เอกสารอ้างอิง (References)

- กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา. (2567, 1 พฤษภาคม). สถิตินักท่องเที่ยวชาวต่างชาติที่เดินทางเข้าประเทศไทย ม.ค. – มี.ค. ปี 2567. <https://www.mots.go.th/news/category/759>.
- _____. (2567, 1 พฤษภาคม). สรุปสถานการณ์พักแรม จำนวนผู้เยี่ยมเยือน และรายได้จากผู้เยี่ยมเยือน เดือนมกราคม ถึงธันวาคม 2566 (ปรับปรุงข้อมูล ปี 2565). <https://www.mots.go.th/news/category/705>.
- จังหวัดอุดรธานี. (2567, 5 พฤษภาคม). แผนพัฒนาจังหวัด ประจำปี พ.ศ.2566 - 2570. http://www.udonthani.go.th/main/download/development_plan66-70/.
- จิรัฐวัฒน์ ศิริบุตร และคณะ. (2568). ยุทธศาสตร์การพัฒนาและส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงสืบสานอย่างยั่งยืนบนฐานชุมชน กรณีศึกษาอำเภอโพนพิสัย จังหวัดหนองคาย. วารสารวิชาการรัตนบุศย์, 7(1), 128-141.
- ชิตาวีร์ สุขคร. (2562). การท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมในประเทศไทย. วารสารการพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน, 1(2), 1-7.
- ดวงตา พรหมรักษา. (2558). การนำนโยบายการส่งเสริมการท่องเที่ยวไปปฏิบัติ : กรณีศึกษา ชุมชนเกาะปันหยี่ จังหวัดพังงา. วารสารวิชาการมหาวิทยาลัยธนบุรี, 9(19), 17-29.
- เทศบาลนครอุดรธานี. (2567, 6 พฤษภาคม). ข้อมูลพื้นฐาน. https://www.udoncity.go.th/frontend/web/content-web/index?sub_menu_id=MQ==.
- _____. (2567, 6 พฤษภาคม). พิธีลงนามความร่วมมือ (MOU) ส่งเสริมการท่องเที่ยว “เวียดนามทาวน”. https://www.udoncity.go.th/frontend/web/content-web/view?id=MjA5Mg==&sub_menu_id=NTA=.
- ธนิกันต์ ศรีจันทร์ และเสาวลักษณ์ โกศลกิตติอัมพร. (2566). ยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี กับการพัฒนาประเทศไทย. วารสารการพัฒนาการเรียนรู้สมัยใหม่, 8(1), 149-158.
- ประเสริฐ ใจสม และคณะ. (2563). บุพปัจจัยของความยั่งยืนของการท่องเที่ยวเมืองรอง. วารสารสันติศึกษาปริทรรศน์ มจร, 8(1), 133 -144.
- พรรณสุภา โพธิ์ย้อย และณัฐกริช เปาอินทร์. (2561). การนำนโยบายสภาวัฒนธรรมไปปฏิบัติ กรณีศึกษาสภาวัฒนธรรมตำบล จังหวัดสมุทรสาคร. วารสารการเมืองการปกครอง, 8(3), 132-151.
- พิชัยรัฐ หมิ่นดวง. (2564). นโยบายสาธารณะและการบริหารเชิงกลยุทธ์. พิมพ์ครั้งที่ 2. อุดรธานี: เอ็ม เอ็ม ก้อปปีแอนด์เซอร์วิส.
- วรพล เกิดแก้ว. (2565). การนำนโยบายส่งเสริมการท่องเที่ยวเมืองรองไปปฏิบัติในจังหวัดราชบุรี. วารสารรัฐศาสตร์รอบรู้และสหวิทยาการ, 5(4), 251-276.
- วัชร สบายสมาน และ สมศักดิ์ สัมคคีธรรม. (2564). การนำนโยบายความรับผิดชอบต่อสังคมไปปฏิบัติ: ศึกษากรณีการพัฒนาชุมชนเชิงพื้นที่แบบองค์รวมของบริษัทเอฟู้ด, วารสารพัฒนาสังคม, 23(1), 49-65.

- วัชรชัยนันท์ เหล่าทัศน์ และคณะ. (2565). ปัจจัยที่มีผลต่อความสำเร็จของการนำนโยบายการป้องกันและควบคุมโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ไปสู่การปฏิบัติ : กรณีศึกษาจังหวัดสระแก้ว. **วารสารการเมืองและการปกครอง**, 12(3), 93-111.
- วิวัฒน์ ทิรัญรักษ์. (2564). ปัจจัยสู่ความสำเร็จในการนำนโยบายสาธารณสุขไปปฏิบัติ กรณีศึกษา ตำบลบางประมง อำเภอกอกรพระ จังหวัดนครสวรรค์. **วารสารวิชาการนอร์ทเทิร์น**, 8(1), 96-103.
- วิจิตรา กุสุมภ์ และสถิตย์ นิยมญาติ. (2563). ประสิทธิภาพการนำนโยบายไปปฏิบัติเพื่อส่งเสริมศักยภาพผู้สูงอายุในจังหวัดนครราชสีมา. **วารสารชุมชนวิจัย**, 14(4), 226-238.
- สรรพสิทธิ์ ชมภูนุช และคณะ. (2565). บริบทของแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 13 กับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น. **วารสารวิชาการร้อยแก่นสาร**, 7(3), 409-424.